

ROMANIA

CONSILIUL JUDEȚEAN IALOMITA

SLOBOZIA, Piața Revoluției, nr. 1
Tel. 0243230200 Fax 0243230250 www.cicnet.ro cji@cicnet.ro

SE APROBĂ,
PREȘEDINTE
VASILE SILVIAN CIUPERCĂ

R A P O R T

privind desfășurarea vizitei de documentare, prevăzută în contractul de finanțare nerambursabilă nr. 30/2009, Cod SMIS 2817, cu modificările și completările ulterioare

1. Contextul și scopul deplasării.

Conform contractului de finanțare nerambursabilă nr. 30/2009, pentru implementarea proiectului cu titlul „**Document Strategic cu Scenarii de Dezvoltare Socio – Economică și Demografică a teritoriului județului Ialomița, pe perioada 2009 – 2013, cu orizont 2013 – 2020, realizarea Strategiei de dezvoltare a județului Ialomița**”, cod SMIS 2817, între activitățile prevăzute a se implementa se află și **organizarea și desfășurarea unei study visit**, într-una din țările membre ale Uniunii Europene, într-o regiune cu specific asemănător județului Ialomița (preponderent agrar și agro-alimentar, asemănător ca număr populație, număr unități administrativ-teritoriale și altele) și cu expertiză în promovarea și implementarea de strategii locale de dezvoltare.

Obiectivele vizitei de documentare, așa cum au fost definite în cererea de finanțare și în contractul de finanțare se referă la : cunoașterea bunelor practici în realizarea și implementarea strategiilor de dezvoltare economico - socială, atragerea fondurilor europene prin accesarea programelor finanțate din Fondurile Structurale ale Uniunii Europene, modalități de valorificare a potențialului zonal prin parteneriate și grupuri de acțiune locală pentru dezvoltare, aplicarea principiului descentralizării și a unor modalități de susținere a politicilor de asistență socială, punerea în valoare a patrimoniului cultural, natural și istoric local și zonal, explorarea unor posibilități de networking și parteneriate cu regiunea vizitată, standardele europene de funcționare a administrației publice locale.

Între condițiile stabilite prin cererea de finanțare și în contractul de finanțare se regăsesc și cele referitoare la: numărul participanților la vizita de documentare să fie de 9, componența delegației să cuprindă persoane din conducerea Consiliului Județean Ialomița și din conducerea instituțiilor publice subordonate Consiliului Județean Ialomița, durata totală a vizitei de studiu să fie de 8 zile, cu 7 cazări, iar vizita de studiu să se desfășoare în luna mai 2010.

2. Cadrul legal al desfășurării study visit

Cadrul legal în limitele căruia s-a desfășurat vizita de documentare este reprezentat de :

- contractul de finanțare nerambursabilă nr. 30/2009, Cod SMIS 2817, cu modificările și completările ulterioare;

- Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

- Prevederile art. 1, lit. c), art. 2, lit.a și b, art.5 A, lit. a și b; art.6, alin. (1), lit.a, art. 7, art.9, alin. (1) și (5), art.10, alin. (2), lit.c), art.12 din Hotărârea Guvernului României nr. 518/1995 privind unele drepturi și obligații ale personalului român trimis în străinătate pentru îndeplinirea unor misiuni cu caracter temporar, cu modificările și completările ulterioare.

De altfel și prezentul raport se înscrie atât în prevederile normelor din contractul și cererea de finanțare nerambursabilă, cât și ale art.2, lit. c) din Hotărârea Guvernului României nr. 518/1995 privind unele drepturi și obligații ale personalului român trimis în străinătate pentru îndeplinirea unor misiuni cu caracter temporar, cu modificările și completările ulterioare

3. Componenta delegației și durata acțiunii

Pentru îndeplinirea unei misiuni cu caracter temporar în străinătate, constând în desfășurarea unei vizite de documentare în Portugalia, prin dispoziția nr. 180/06.05.2010, s-a aprobat ca delegația să fie formată din 9 persoane și să aibă următoarea componență:

1. Vasile Silviu CIUPERCĂ, președintele Consiliului Județean Ialomița;
2. Ioan MARTIN, vicepreședinte al Consiliului Județean Ialomița;
3. Ilie CIOACĂ, director executiv, Consiliul Județean Ialomița;
4. Cezar Gheorghe VÂLCAN, director executiv, Consiliul Județean Ialomița;
5. Mariana CODLEANU, director executiv, Consiliul Județean Ialomița;
6. Niculina NEGOIȚĂ, director executiv, Consiliul Județean Ialomița;
7. Paul MARCU, director general al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția

Copilului Ialomița;

8. Iulian Grigoriu DOGARU, Șef serviciu juridic, Consiliul Județean Ialomița;

9. Doina ROȘCA, director – Centrul Cultural UNESCO „Ionel Perlea” Ialomița,

iar vizita de documentare să se desfășoare în perioada 16 – 23 mai 2010, în Districtul VIANA DO CASTELO din Portugalia.

4. Programul de desfășurare a vizitei de documentare

- 16.05.2010

Deplasare Slobozia – București – Roma – Porto – Viana do Castelo

- ora 5,00 – plecarea din Slobozia
- ora 8,35 – decolare Otopeni – Roma
- ora 9,55 – 14,05 – escală Roma
- ora 14,05 – decolare Roma – Porto
- ora 16,05 – aterizare Porto
- ora 16,45 – 17,30 - transport Porto – Viana do Castelo
- ora 17,30 – Cazare Hotel Margarida da Praca

- 17.05.2010

Ora 9,00 – 12,30 – Întâlnire la Camera municipală Viana do Castelo

Au participat :

- Ana Margarida Ferreira da Silva, consilier pe resurse umane, solidaritate socială, sănătate, voluntariat și servicii urbane;

- Maria Jose Guerro, consilier pe probleme de educație – culturală – turism;

- Luis Nobre, consilier pe probleme de planificare, gestionare economică, transport și resurse economice;

- Claudia Magalhaes, șef compartiment economic;

- funcționari publici, asistenți sociali, reprezentanți ai întreprinderilor.

Probleme dezbătute:

a) structura administrativ – teritorială în Portugalia:

- este diferită de cea din România;
- municipalitate (Camera municipală) – freguesias (raion) – district;
- mai multe municipalități formează un raion;
- districtul este echivalentul județului din România;
- Camera municipală este condusă de un președinte, iar Camera municipală și președintele acesteia din capitala de district îndeplinește și atribuții administrative asupra districtului;
- districtul are și un guvernator, numit de Guvernul Portugaliei, cu atribuții numai în câteva domenii, care țin în principal de siguranța și ordinea publică;
- în Portugalia sunt 308 camere municipale, 18 districte și 2 regiuni autonome (Insulele Azore și Insulele Madeira);
- Portugalia este membră a Uniunii Europene din anul 1986, s-a calificat pentru Uniunea Monetară Europeană (EMU) în 1998 și a început să folosească noua sa deviză, euro, pe 1 ianuarie 2002, împreună cu alte 11 state membre ale U.E.

b) structuri de conducere administrativă

- Camerele municipale și președinții se aleg la 4 ani;
- Numărul consilierilor din Camera municipală este stabilit în funcție de populație, în raport de 1 consilier la 9.000 de locuitori;
- În Camera municipală Viana do Castelo sunt 9 consilieri, din care **5 lucrează permanent**, iar 4 participă în special la întrunirile deliberative, în care se dezbate problemele de dezvoltare strategică locală;
- funcționează un Consiliu economic și social, ca structură asociativă, format din experți din diferite domenii, cadre didactice universitare, foști demnitari centrali sau locali. Consiliul economic și social se întrunește pentru a dezbate planuri, idei, strategii, programe, prognoze;
- de asemenea, funcționează comisii autonome pe domenii, care lucrează în parteneriat cu camera municipală. Hotărârile lor sunt valabile cu consimțământul membrilor.

c) prezentarea specificului județului Ialomița și a obiectivelor generale și specifice ale proiectului de realizare a Strategiei de dezvoltare a județului Ialomița, în perioada 2009-2020;

d) prezentarea strategiei de dezvoltare economico-socială a districtului Viana do Castelo:

- din 2009 se aplică o nouă strategie, deoarece o mare parte a obiectivelor vechii strategii fuseseră îndeplinite, iar aspecte esențiale ale vieții economico-sociale nu fuseseră atinse;
- planul strategic anterior se concentrase în principal asupra obiectivelor municipiului, și mai puțin asupra altor zone din district;
- noua strategie are o viziune unitară asupra problemelor urbanistice ale districtului, include și aspecte sociale, ignorate de vechea strategie, se focalizează pe resursa umană, precum și pe valorificarea resurselor locale;
- principalele ramuri ale economiei locale sunt: viticultura, cu brandul „vinul verde”, turismul, fabricarea celulozei, prelucrarea lemnului (eucalipt și pin), industria metalo-mecanică, pescuitul, industria navală și porturile maritime, energie eoliană, meșteșuguri și artă populară.

e) Întrebări ale delegației din Ialomița

1. Punctele tari și punctele slabe din vechea strategie;
2. Sursele bugetului local
3. Criteriile de repartizare a transferurilor
4. Stadiul descentralizării

5. Cum acționează principiul solidarității
6. Cine investește în energia eoliană
7. Care este structura în justiție
8. Cum funcționează instituțiile de cultură
9. Cum funcționează principiul separației puterilor în stat
10. Cum sunt sprijinite persoanele cu dezabilități sau cele aflate în dificultate
11. Cum influențează criza viața economico-socială locală;
12. Care sunt obiectivele urbanistice din strategie
13. Cum este sprijinit mediul local de afaceri.

f) Răspunsuri

1. S-a pus accent pe modernizarea spațiului urban și a infrastructurii rutiere. S-au refăcut centrele istorice ale localităților. Bugetul structurat pe priorități și resurse posibil de mobilizat pentru lucrări publice, planificate pe 1 sau 4 ani. N-au fost puse în valoare toate resursele locale: muntele, oceanul și turismul. Nu s-au diseminat consecvent și cu insistență informațiile despre obiectivele și acțiunile prioritare ale strategiei.

2. Sursele bugetului local: transferuri din bugetul de stat (cu pondere foarte mare), impozite, taxe și venituri locale.

3. Transferurile repartizate pe criterii de populație, suprafață, grad de urbanizare.

4. Descentralizarea este într-un stadiu incipient, doar cea din educație fiind mai avansată. Camera municipală administrează deja 5 grupuri școlare.

5. Prin aplicarea principiului solidarității se urmărește ca raioanele care creează mai multă bogăție să transfere un anumit procent către localitățile mai sărace.

6. Investițiile în energia eoliană sunt preponderent private, dar și statul le sprijină.

7. Structura justiției cuprinde: tribunale de circumscripție, Curtea de Apel, Curtea Națională de Justiție.

8. Există o Direcție regională de cultură. Nu există finanțare directă pentru instituțiile de cultură, ci se finanțează proiecte/acțiuni din bugetele locale sau naționale care pun în valoare tradițiile și promovează turismul cultural.

9. Separația puterilor în stat este bine definită în Constituția Portugaliei. Nu sunt probleme, în afară de termenele de soluționare a proceselor cam lungi.

10. Pentru sprijinirea persoanelor cu dizabilități sau aflate în dificultate există un serviciu social de sine stătător, în timp ce primăria nu are competențe principale. Intervenția socială este apanajul femeilor.

11. șomaj – peste 10%, închidere de întreprinderi, măsuri anticriză centrale (reducerea ajutorului de șomaj, reducerea cu 10% a salariilor politicienilor, creșterea impozitelor).

12. Există o continuare a programului POLIS, continuă recuperarea și refacerea centrelor istorice, orientarea orașului spre râul Lima și Oceanul Atlantic, amenajarea litoralului maritim, fixarea forței de muncă prin asigurarea unor condiții de viață mai bună.

13. Nu există intervenție directă a Camerei municipale, se dorește o colaborare între firmele mari și cele mici, în sensul de a se crea un circuit economic local sau zonal, prin care marile firme să folosească resursele firmelor mici din district.

Ora 14,30 – 16,30 Întâlnire cu membrii din Rețeaua socială din Viana do Castelo

Au participat la acțiune membre ale Comisiilor de asistență tehnică din Rețeaua Socială : Ana Margarida Ferreira da Silva, Ana Barros, Paula Viana, Patricia Lima, Carina Parente și altele.

D-na Ana Margarida Ferreira da Silva, consilier pe resurse umane, solidaritate socială, sănătate, voluntariat și servicii urbane a prezentat specificul rețelei sociale din district:

- Rețeaua socială este o formă de parteneriat care urmărește aplicarea politicilor sociale, solidaritatea locală în combaterea sărăciei și excluziunii sociale, creșterea calității vieții și aplicarea de metodologii de planificare intergată și conjugată a eforturilor de stabilire a priorităților strategice din domeniu, cu participarea tuturor membrilor rețelei;

- funcționează ca un serviciu social, care armonizează prioritățile globale și specifice ale serviciilor sociale din district, promovează creșterea inițiativei și a cooperării între organismele publice și organizațiile private, stabilește intervențiile sociale la nivel teritorial, urmărește rentabilizarea intervențiilor sociale, promovarea bunelor practici de solidaritate existente și recunoașterea importanței sectorului social;

- s-au extins parteneriatele sociale, atât de tip privat, cât și public – privat, iar deciziile se iau în Comitetul colectiv al acestuia;

- identifică problemele sociale din district, propun intervenții strategice și rezolvări locale;

- promovarea parteneriatului social a adus la creșterea participării membrilor rețelelor sociale la acțiuni și activități, a redus costurile și riscurile și a promovat schimbul de bune practici;

- sunt în faza de elaborare a Planului de Dezvoltare Socială;

- teritorial funcționează 6 comisii sociale la nivel de raion și 9 comisii interraionale;

- au fost prezentate aspecte privind asistența copiilor, alocațiile pentru copii (acordate în funcție de venitul familiei), măsuri de tutelă;

- funcționează o Comisie de protecție a copiilor și tinerilor, care nu are personalitate juridică, dar dispune de autonomie funcțională și urmărește promovarea drepturilor copiilor și tinerilor și prevenirea situației de vulnerabilitate a acestora.

Dl. Paul Marcu a prezentat structura organizatorică a sistemului de asistență socială din județul Ialomița.

D-na Ana Barros, a prezentat proiectul cu finanțare europeană privind combaterea alcoolismului (scop, obiectiv general, obiective specifice, activități, buget).

Întâlnirea a fost interactivă, cu împărtășirea experienței proprii din domeniul asistenței Sociale, relevarea bunelor practici (rețea socială, parteneriate și activități clar structurate etc.) și analiza posibilităților de colaborare în domeniul bunelor practici și promovării unor proiecte.

- 18.05.2010

Ora 10,00 – 11,30 – Întâlnire la Asociația de Dezvoltare Rurală Integrată Lima – ADRIL, cu sediul în Ponte de Lima

Dl. Francisco de Calheiros, președintele ADRIL a prezentat asociația:

- înființată în anul 1991, odată cu programul LEADER, fiind primul program de acest tip care s-a aplicat în Europa;

- cuprinde 4 municipii, cu 150.000 de locuitori;

- din 1994, aplică Strategia de dezvoltare rurală a zonei, având ca obiective dinamizarea satelor, fixarea populației rurale și dezvoltarea turismului rural;

- oferta și componența turistică a zonei a fost considerată o resursă de dezvoltare locală, care trebuia pusă în valoare, prin diferite modalități și abordări;

- strategic, turismul s-a adresat clientelei cu venituri medii sau mari, oferind alternative: turism rural, turism self-catering, agroturism, case senioriale, case rustice, case moștenite și altele, precum și animație turistică mult îmbunătățită (vânătoare, pescuit, hipism, golf, tradiții, ocupații locale);

- un alt element de strategie este recuperarea satelor și fixarea populației rurale, prin

proiecte de arhitectură care vizează reabilitarea unor case, pregătirea lor pentru a intra în rețelele turistice și asigurarea unui produs turistic complet;

- s-au creat rețele locale: rețeaua caselor senioriale, rețeaua turismului rural, rețeaua „Solares”, a caselor familiale care s-au reunit sau sunt în curs de reunire în rețele naționale:

- Portugalia dorește să integreze rețelele naționale de turism din mediul rural în rețelele europene: „Europa tradițiilor” și „Sate și tradiții”.

D-na Maria du Ceu Sa Lima, director de marketing la al Rețelei „Solares de Portugal”, a expus câteva considerații referitoare la:

- activități și acțiuni de dinamizare a turismului rural, în care rolul cazării este preponderent și este eliminată ideea de restaurant;

- rețeaua SOLARES este un brand creat de ADRIL, denumirea provenind de la „so” – doar și „lar” – cămin. Ea cuprinde case pentru familie (case senioriale, case moștenite, case rustice, ferme agroturistice, ferme etnografice);

- s-a creat un centru de promovare a turismului din zonă, care promovează toate rețelele turistice;

- promovarea de parteneriate locale în turism;

- ADRIL organizează târguri și expoziții de produse turistice, precum și piețe, canale de distribuții, certificarea ISO a caselor din rețea;

- ADRIL este un model de cooperare între diferite entități locale publice și private, dar care promovează și cooperarea internațională.

Întrebări:

a) Cum s-au adoptat strategiile locale de dezvoltare rurală?

b) În ce măsură criza a afectat zona și turismul?

c) Există un potențial de colaborare europeană în strategiile turistice?

d) Care a fost modalitatea de aprobare a proiectelor prevăzute în strategiile locale de dezvoltare?

e) Ce sunt centrele de rezervare?

f) Care sunt prețurile practicate și criteriile după care se stabilesc?

g) Care este gradul de ocupare a locurilor din rețeaua SOLARES?

h) Care sunt sursele de susținere financiară a ADRIL?

i) Care sunt canalele de promovare a ofertei turistice?

Răspunsuri:

a) Fiecare localitate și zonă și-a aprobat o strategie de dezvoltare locală, care să răspundă unor nevoi riguros identificate, dar să le și integreze strategiilor districtuale, provinciale și naționale. De asemenea, au existat multe parteneriate între localitățile și municipiile din asociație, care și-au urmărit acțiunile și activitățile din proiectele aprobate;

b) Criza a afectat și zona circumscrisă ADRIL. Regiunea este una a contrastelor, dar și omogenă prin peisaj și tradiții. Aceasta n-a putut să evite efectele crizei: scăderea numărului de turiști veniți, în mod tradițional din Anglia, SUA, Olanda, țările scandinave, Brazilia;

c) Există un potențial de colaborare europeană pe probleme de turism. Rețelele naționale de turism se pot integra rețelei europene a satelor și rețelei „Europa tradițiilor”. De asemenea, cooperarea transnațională este o oportunitate pentru extinderea rețelelor prin programul INTERREG;

d) Programele sunt aprobate în plan local și ADRIL și transmise Ministerului Agriculturii pentru aprobare și plăți;

e) Centrele de rezervare fac rezervări la casele senioriale, dar numai pentru cazare;

f) Prețul mediu este de 80 E/zi/2 persoane, cu mic dejun inclus. Sunt 6 tipuri de prețuri în

care se încadrează casele, în funcție de dotări și calitatea serviciilor oferite. Prețurile se încadrează între 60 – 120 E/zi/2 persoane;

g) Gradul de ocupare în rețea este de aprox. 20% - pe care îl considerăm corespunzător la acest moment, dacă îl comparăm cu nivelul de 11 % înregistrat la casele necuprinse în rețea;

h) Finanțarea ADRIL se realizează, în principal, din cotizații, dar și din taxe pe servicii oferite;

i) Promovarea turistică se face prin târguri de turism, expoziții tematice, internet – cel mai avantajos, pliante, postere, broșuri, CD.

**Ora 11,30 – 12,00 - vizitarea Catedralei din Ponte de Lima;
- vizitarea Podului roman de peste râul Lima;**

**Ora 12,30 – 13,30 - vizitarea Casei Senioriale Paco de Claheiros, din Calheiros – Ponte de Lima, a contelui Francisco de Calheiros;
- vizitarea Casei rustice Casa da Evira, din Gondomil – Valenca;**

Vizitele au prilejuit cunoașterea unor obiective istorice și religioase ale zonei Ponte de Lima - Valenca, dar și a modului de organizare și funcționare a unei case senioriale și case rustice. De asemenea, au fost oferite informații despre zona viticolă Ponte de Lima, care cuprinde municipalitățile din Arcos de Valdevez, Ponte de Barca, Viana do Castelo și Ponte de Lima și care este recunoscută ca „Zona vinului verde” și unde este promovat proiectul „Drumul vinului verde”.

Ora 15,00 – 16,00 – întâlnire cu președintele Camerei municipale Arcos de Valdevez, domnul Francisco de Araujo, consilierul local, domnul Pedro Teixeira, directorul Școlii Profesionale, domnul Joao Luis și domnul Vasco Lima, directorul Centrului „Noi șanse”.

Subiectul întâlnirii a fost turismul în spațiul rural.

Au fost reținute următoarele idei, concepte, acțiuni:

- printr-o lege din 2008, în Portugalia sunt 8 tipuri de instituții pentru turism, între care și turismul în spațiul rural;

- turismul rural este înțeles ca un ansamblu de activități și animație turistică în locații, din zona rurală;

- zona rurală este definită ca zonă care are legătură cu activitatea agricolă, ambientul rustic și peisajul natural;

- oferta turistică rurală trebuie să fie completă și să se încadreze în specificitatea, tipologia și caracteristicile zonei;

- turismul rural local cuprinde case de țară, agroturism și hoteluri în spațiul rural;

- casele de țară trebuie să respecte arhitectura rurală;

- când sunt 3 case de țară ele pot constitui o structură specializată;

- agroturismul se practică în imobile din exploatațiile agricole, care oferă turiștilor servicii de cazare și le permite să desfășoare activități agricole specifice spațiului respectiv. Este o ofertă nu numai de odihnă, plăcere, ci și de recreere prin muncă, prin care să cunoască modul de viață din mediul rural respectiv;

- agroturismul este confundat uneori cu etnoturismul;

- beneficiile agroturismului sunt de ordin economic (locuri de muncă, extindere afaceri, comerț cu bunuri și servicii), ambientale (stimulează conservarea mediului și a peisajelor, conservă arhitectura locală, asigură integrarea turiștilor în activități specifice locale) și de dezvoltare sustenabilă (consiliere turistică pentru menținerea specificațiilor locale și naturale, promovarea produselor locale tradiționale, precum și a practicilor tradiționale, se diversifică veniturile în zonă etc);

- au fost antamate discuții pentru o vizită a unei delegații a Camerei municipale Arcos de Valdevez în județul Ialomița, în toamna 2010.

Ora 16,30 – 17,30 – vizitarea Parcului Național do Penedo din Geres

- este singurul și cel mai important Parc Național din Portugalia (declarat în anul 1971), integrat cu Parcul Național din Spania, cu numeroase trasee turistice, care pun în valoare unicitatea ecosistemelor zonei, peisajul deosebit și bine conservat, tradițiile culturale regionale;
- este situat în partea de nord a Portugaliei (regiunile Minho-Lima, Cávado, Alto Trás-os-Montes), are o suprafață de 70 290 ha., din care 5 275 ha sunt proprietate de stat, iar restul proprietate privată și înregistrează 1 milion de vizitatori /an;
- gestionat de o Agenție de Dezvoltare Intercomunitară, formată din 5 municipii din zonă;
- înființarea lui a pornit de la nevoia de a face ceva pentru diversificarea economiei din zonă prin activități specifice turismului rural;
- implementează proiectul cu finanțare europeană nerambursabilă „Parcul cu viața”, fundamentat pe ideea că nu există parc fără oameni;
- prin acest proiect, parcul este certificat pentru turism de agrement, de activități tradiționale, ecvestru, plimbări pastorale, seri pastorale, de produse („Drumul vinului verde”), cultural, peisagistic, religios, de pelerinaj;
- desfășoară activități complementare: activități culturale, centre arheologice, centrul de informare, tabere tematice, amenajare trasee turistice (150 km de trasee marcate), concursuri și altele.

- 19.05.2010

Ora 9,30 – 13,00 – Întâlnire la Asociația de Dezvoltare Rurală Integrată Minho - ADRIMINHO

D-na Ana Paula Xavier – director executiv al ADRIMINHO, a prezentat asociația:

- funcționează de 16 ani și cuprinde 10 localități situate pe valea râului Minho, cu 80.000 locuitori;
- este o asociație public – privată, fără scop lucrativ, formată din Asociația municipiilor de pe valea râului Minho, Institutul Politehnic, asociații ale agricultorilor, comercianților și industriașilor, asociații de animație turistică, școli profesionale, cooperative locale sau zonale;
- acordă asistență tehnică pentru proiectele ce se derulează cu fonduri europene;
- apariția ADRIMINHO a fost legată și de programul LEADER, care, pentru a putea fi accesat, impunea un asemenea tip de asociere. Deci, la început, a apărut ca o impunere legală și nu neapărat din rațiuni de nevoi locale;
- Leader+ este o inițiativă a Comunității Europene pentru sprijinirea comunităților rurale în ceea ce privește îmbunătățirea calității vieții și a prosperității economice a zonei locale a acestora, fiind cofinanțată din Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA). Leader+ a fost precedat de Leader I și II;
- Scopul Programul Leader+ a fost acela de a încuraja și sprijini actorii rurali să se gandească la potențialul pe termen lung al zonei lor, să pună în aplicare strategii originale, de înaltă calitate și integrate pentru dezvoltare durabilă, destinate să încurajeze experimentarea unor noi moduri de sporire a patrimoniului natural și cultural, să asigure consolidarea și diversificarea mediului economic pentru a contribui la crearea de locuri de muncă, să îmbunătățească abilitățile de organizare ale comunităților locale;
- în 2004, în Europa existau 893 de grupuri de acțiune locală (GAL) Leader+;

- au fost 7 moduri de abordare a programului : pe zonă (a contribuit la o mai bună identificare a actorilor rurali cu teritoriul), de la bază la vârf (participarea la luarea deciziilor la nivel local pentru toate aspectele politicii de dezvoltare), parteneriat prin „grupul de acțiune locală” – GAL (identifică o strategie comună și un plan de acțiune locală pentru dezvoltarea unei zone), inovarea (inițiativa cere și ca acțiunile să fie inovatoare), abordarea integrată (acțiunile și proiectele cuprinse în planul de acțiune locală trebuie corelate și coordonate într-un ansamblu coerent), constituirea de rețele și cooperarea între zone (facilitarea schimbului și circulației informațiilor privind politicile de dezvoltare rurală și diseminarea și transferul de bune practici, strategii și acțiuni inovatoare), finanțare și gestionare la nivel local (delegarea către GAL a unei mari părți a responsabilităților de luare a deciziilor privind finanțarea și gestionarea).
- principalul obiectiv al ADRIMINHO a fost de a elabora o strategie de dezvoltare locală pentru valea râului Minho și de a mobiliza membrii asociației în jurul priorităților strategice stabilite;
- au accesat programele LEADER1, LEADER 2, LEADER +, PRODER;
- prin strategia de dezvoltare locală s-a urmărit îmbunătățirea calității vieții rurale, ca factor de dezvoltare socio-economică a zonei;
- aria de intervenție a vizat agricultura , turismul, ambientul și componența socială referitoare la calitatea vieții;
- printre obiectivele urmărite se regăsesc și cele referitoare la: dinamizarea și diversificarea activităților economice pentru fixarea populației rurale, valorificarea potențialului unicii agriculturi și a silviculturii, diversificarea activităților turistice, crearea unei rețele de microferme, valorificarea patrimoniului și asigurarea sustenabilității activităților din acest domeniu, promovarea solidarității sociale, ca bază a coeziunii teritoriale, garantarea accesului la rețeaua socială a populației vulnerabile, dinamizarea rețelei de asociații socioculturale și educative;
- în prezent derulează proiectul PRODER, ca instrument structural strategic, prin finanțarea căruia sprijină dezvoltarea rurală, creșterea competitivității sectorului agricol, promovarea sustenabilității spațiului rural, revitalizarea economică și socială a zonelor rurale. A fost prezentat pe larg proiectul PRODER.

Întrebări:

- a) Care este modul de lucru al asociației?
- b) Ce programe s-au derulat?
- c) Există diferență între LEADER și PRODER?
- d) Care ar fi punctele slabe depistate în urma aplicării proiectelor de finanțare derulate?
- e) Care este structura organizatorică a ADRIMINHO?
- f) Câte GAL-uri funcționează în Portugalia?
- g) Mai sunt și alte proiecte în care este implicată ADRIMINHO?

Răspunsuri:

- a) Principiul parteneriatului este esențial, iar implicarea partenerilor devine decisivă pentru realizarea obiectivelor strategiei de dezvoltare locală și a proiectelor accesate. Se desfășoară permanent acțiuni de informare. Sunt asociații active și altele mai puțin active. Oricum, activitatea ADRIMINHO a creat posibilitatea concentrării eforturilor și o mai mare putere de decizie în administrarea fondurilor europene;
- b) Programele principale derulate sunt LEADER1, LEADER 2, LEADER +, PRODER;
- c) Există diferențe între LEADER și PRODER. Cea mai importantă se referă la faptul că prin LEADER au fost accesate fondurile direct de la Uniunea Europeană și a încurajat mult inițiativa privată, în timp ce PRODER (Programul de Dezvoltare Rurală) nu a mai fost o inițiativă privată, ci a devenit un program gestionat la nivel național. Ori, există o vorbă: „Cine are cecul, are puterea!”;

d) Au fost probleme în faza de început a parteneriatelor, determinate de orgoliile locale, de aceea asimetriile dintre parteneri au atribuit armonizate și integrate, înțelegându-se că orice proiect promovat este important pentru toată zona, deoarece aduce locuri de muncă și dinamizări economice și sociale. De asemenea, s-a înțeles greu faptul că proiectele nu sunt concurente între ele, ci comparabile sau complementare. Criteriul de alocare a fondurilor în funcție de numărul populației a afectat teritoriile cu număr scăzut al populației. Există multă birocrație și s-au înregistrat și cazuri de ilegalități și abuzuri din partea celor care au gestionat fondurile europene;

e) Organigrama ADRININHO cuprinde următoarele structuri:

- Direcția operativă – formată din președinte, vicepreședinte, secretar, trezorier, consilieri;
- Prezidiul Adunării Generale a membrilor ADRIMINHO;
- Consiliul Fiscal.

f) În Portugalia funcționează 56 de GAL – uri;

g) Alte proiecte în care este implicată ADRIMINHO sunt cele din programul „Satele Portugaliei” și de cooperare internațională, cu precădere cu țările vorbitoare de portugheză.

Ora 15,00 – Vizitarea unor proiecte de dezvoltare rurală și a unor obiective istorice și culturale:

- vizitarea abatorului FUMEIRO ARTESANAL de ALVAREDO, realizat cu fonduri europene. Conceput ca o afacere de familie a unor medici veterinari, abatorul realizează produse și preparate din carne de porc tradiționale și autentice pentru zona adiacentă râurilor Lima și Minho. De asemenea, firma are și o crescătorie de porci în stabulație liberă, asigurând realizarea de produse ecologice;

- vizitarea Muzeului „Spațiul memoriei frontierei” din municipiul Malgaco, destinat reflectării activității emigranților și traficantilor din această parte a frontierei dintre Portugalia și Spania, proiect realizat cu finanțare europeană din programul INTERREG IIA și inaugurat la 30.09.2006, în care este prezentat fenomenul emigrării și al traficului cu diferite produse în condițiile în care localitatea este la graniță cu Spania;

- vizitarea unei Case turistice din aceeași localitate, amenajată în spațiile unei foste închisori („Casa Închisorii”), în care sunt prezentate și oferite spre vânzare preparate și produse tradiționale locale de o mare diversitate, precum și vinuri de colecție;

- vizitarea Muzeului Cinematografiei din municipiul Malgaco, muzeu realizat cu obiecte donate de regizorul francez Jean Loup Passek, în care este prezentată evoluția aparatului cinematografice;

- vizitarea cetății medievale Fortul din Malgaco.

- 20.05.2010

Ora 9,30 – 11,30 – Vizitarea Școlii Profesionale de Turism „ETAP” din Caminha

DI. Jose Luis Presa, directorul școlii, a prezentat specificitatea acestei școli:

- este o alternativă la învățământul public;
- face parte dintr-o rețea de școli private;
- este o „cooperativă” de învățământ, sprijinită de autoritățile și societățile comerciale locale;
- are autonomie și capacitate de exercițiu;
- desfășurarea cursurilor cu dublă certificare: școlară și profesională, precum și cursuri de formare continuă a adulților, de nivel 2 și 3;
- există un centru de evaluare a cunoștințelor și validare a competențelor;
- formarea este de tip modular, cu module de învățământ pe 5 nivele;

- au legături și cu școli din România (ASE, Rădăuți);
- este una dintre cele 180 de școli care fac parte din Asociația Națională a Școlilor Private.

Întrebări:

- a) În ce domenii sunt pregătiți elevii școlii?
- b) În ce mod se implică școala în viața comunității?
- c) Cum se face admiterea în școală?
- d) Care este aria de selecție a elevilor?
- e) A beneficiat școala de fonduri europene?
- f) Cum se realizează legătura dintre educație și muncă?
- g) Ce cheltuieli sunt prevăzute în bugetul școlii?
- h)

Răspunsuri:

a) Domeniile de pregătire din Școala Profesională de Turism sunt diverse: hotelier, turism, mediu, construcții, servicii, comerț, gestiune politică, management public, informatică, design, arte grafice. Sunt 800 de elevi care se califică pe nivelul 2 și 3.

b) Colaborează cu societățile comerciale, mai ales în perioada de practică. Elevii din ultimii ani trebuie să treacă de o probă de aptitudini profesionale care se susține în societățile comerciale de profil. De asemenea, elevii au stagii de pregătire la nivelul autorităților municipale, din district și provincie, dar și din străinătate;

c) Admiterea în școală se face în limita locurilor disponibile, prin examen;

d) Elevii vin din districtul Viana do Castelo, din cele 7 municipii. Sunt sprijiniți pentru asigurarea transportului, a cazării și a unui ajutor pentru masă;

e) Școala a beneficiat de fonduri europene , F.S.E. permițând sprijinirea școlilor profesionale (75% din valoarea proiectului). Opțiunea statului în acest domeniu a fost pentru finanțarea unor măsuri operative active care să sprijine învățământul profesional privat. S-a acționat strategic pentru ca programul operațional să cuprindă asemenea măsuri, strategia statului conjugându-se cu interesul sectorului privat. Este o abordare total diferită în Portugalia față de România în ceea ce privește învățământul profesional privat, s-a renunțat la tendința promovării învățământului teoretic și au fost promovate școlile tehnice și profesionale. Este interesant că, deși la această dată școlile profesionale private nu acoperă decât 10% din învățământul profesional și tehnic din Portugalia, totuși modelul școlii profesionale private tinde să fie implementat și în învățământul public;

f) Legătura dintre educație și muncă este esențială. S-a arătat că sunt cursurile cu dublă calificare: școlară și profesională, precum și legăturile cu societățile comerciale. Există în acest domeniu politici coerente de educație pentru tineri și adulți, dar și de formare profesională cu însușirea de competențe specifice pieței de muncă locală;

g) Categoriile de cheltuieli din bugetul școlii cuprind: cheltuieli cu elevii, cheltuieli cu profesorii și personalul cu studii medii, închirieri și servicii, materii prime și subsidiare, amortizări. Finanțarea se face pe grupe de activități, cu gestionarea strictă și eficiență a resurselor.

Ora 12,15 – 13,00 – Vizitarea Centrului de Asistență Socială Integrată din Vila Praia de Âncora , care se adresează deopotrivă copiilor de la cele mai fragede vârste și până la persoanele vârstnice aflate în dificultate, precum și persoanelor cu dizabilități (copii și adulți). A fost prezentată oferta de servicii specifică fiecărei categorii de vârstă și încadrarea în grad de handicap. De asemenea, elevii Școlii Profesionale de Turism fac practică la cantina Centrului.

Ora 13,00 – 13,30 – Vizitarea Centrului Cultural din Vila Praia de Âncora, inaugurat la 21.09.1992, unde au fost prezentate funcțiunile, dotările și activitățile centrului. De

remarcat este multitudinea funcțiilor: spații de expoziție, săli de conferințe și concerte, secție muzeală, secție de etnografie, săli de dansuri și balet, secție a Academiei de Muzică Fernandes Fao și altele.

Ora 15,00 – 16,00 – Întâlnire cu membrii Asociației Întreprinzătorilor din Viana do Castelo

Dl. Luis Ceia, președintele APCER – Asociația Întreprinzătorilor din Viana do Castelo a prezentat câteva date despre asociație, care are cca. 2000 de membri;

- discuțiile au vizat oportunitățile de afaceri din județul Ialomița și posibile colaborări în domeniul energiei regenerabile, turismului și agriculturii;
- au fost prezentate parcuri industriale din zonă și activitățile acestora;
- s-a insistat pe formele concrete de promovare a mediului local de afaceri, reținându-se că întreprinzătorii sunt sprijiniți de Camera municipală și Asociația Națională de Acordare a Micro-Creditelor pentru atragerea de microcredite;

- municipiul Viana do Castelo are 5 societăți comerciale în care este acționar și care acoperă domenii ca: gospodărie comunală, apă, tratarea și valorificarea reziduurilor solide, gospodărirea litoralului și un parc industrial;

- se vor purta discuții referitoare la o viitoare întâlnire, în județul Ialomița, a reprezentanților asociației cu oamenii de afaceri ialomițeni și autoritățile locale.

Ora 16,00 – 17,30 – turul orașului Viana do Castelo, cu ghid însoțitor.

Au fost vizitate: Fântâna din Piața Republicii, construită în anul 1559, clădirea vechii primăriei, construită la începutul sec. al XVI-lea, Casa cu Balcoane, construită în sec. al XV-lea, cu o arhitectură inspirată de Renaștere, case turistice, construite în sec. XV – XVI, Muzeul Costumelor Tradiționale, Catedrala Gotică, statuia Viana (sec. XVIII), Podul Eiffel, inaugurat la 30.03.1878 și creat de Eiffel House peste râul Lima, Capela Malheiras, reprezentativă pentru arhitectura rococo portugheză, Muzeul Municipal, Biserica Doamnei Agonia (sec. al XVIII lea), Fortul Castelului Sao Tiago da Bara (sec. XV – XVIII), Basilica „Sf. Lucia”.

- 21.05.2010

Ora 9,30 – 11,00 – Întâlnire cu reprezentanții Comisiei sociale din Viana do Castelo

Doamna Paula Viana a prezentat proiectul „Orașe sănătoase”:

- se urmărește promovarea sănătății și prevenirea bolilor;
- intervenții la factorii decidenți pentru realizarea programelor de sănătate;
- în 1997 s-a creat Rețeaua Națională a Orașelor Sănătoase;
- din 2001 este și o rețea europeană;
- principiul participării parteneriale stă la baza proiectului;
- proiectul s-a dezvoltat pe 3 faze, în 15 ani: o primă fază în care orașele și-au stabilit strategia din domeniu, o a doua fază în care s-au stabilit acțiuni pe fiecare oraș și o a treia fază în care s-a urmărit asigurarea sustenabilității promovării sănătății;

- proiectul pune accent pe latura activităților fizice desfășurate în aer liber (sporturi diferite, karate, jocuri sportive recreative, dansuri) și pe păstrarea legăturilor între generații;
- prezentarea unui film de promovare a proiectului.

Ora 11,00 – 11,30 – întâlnire cu președintele Camerei municipale Viana do Castelo, dl. Jose Maria Costa.

Domnul Vasile Silvian Ciupercă a prezentat câteva observații desprinse din desfășurarea vizitei de documentare:

- coerența programelor de promovare turistică a zonei;
- reconversie majoră de la activitățile tradiționale la activitățile moderne;

- preocuparea de a identifica alte priorități în condiții de criză;
  - înțelegerea turismului ca resursă de dezvoltare locală și zonală.
- De asemenea, a fost prezentat proiectul de elaborare a strategiei de dezvoltare a județului Ialomița 2009 – 2020, scopul și obiectivele study visit din Portugalia.

Dl. **Jose Maria Costa** a prezentat următoarele:

- structura și funcționarea Camerei municipale, structura grupurilor politice și a Comisiei permanente;
- planul strategic de dezvoltare a municipiului Viana do Castelo;
- necesitatea reorientării asupra obiectivelor strategice locale, pentru a se adapta la criza generală;
- sunt înscrise ca priorități lucrările publice de mare anvergură, construirea a noi centre școlare și aplicarea unor politici de marketing teritorial pentru dezvoltarea agriculturii și turismului;
- în condițiile de început, orice țară ar trebui să mizeze pe turism, deoarece presupune și alte activități complementare;
- viziunea strategică trebuie să fie clară, cu obiective realiste și realizabile;
- aplică planificări bugetare multianuale;
- există două tipuri de planificare: planul plurianual de investiții și planul activităților municipale;
- pentru fiecare activitate există un colectiv de lucru multi și interdisciplinar;
- fiecare activitate are un plan de acțiune și evident un cost adecvat;
- în 2010 au redefinit obiectivele strategiei de dezvoltare locală, mizând pe: ocean, educație și cultură, coeziune socială și teritorială, primirea și promovarea investițiilor;
- mai mult de 50% din investiții au fost realizate cu finanțare europeană, în sume care diferă de la an la an;
- banii de la Comunitatea europeană reprezintă dublul sumelor alocate din bugetul național și bugetul local;
- au fost promovate relații de colaborare în special cu țările vorbitoare de limbă portugheză (Brazilia, Senegal, Guinee-Bissau, Mozambic, Insulele Capului Verde), dar și cu Spania, Anglia, Franța;
- s-au dezvoltat idei de cooperare între județul Ialomița și districtul Viana do Castelo;
- au fost antamate discuții pentru o vizită a unei delegații a Camerei municipale Viana do Castelo în județul Ialomița, în toamna 2010.

Ora 12,30 – 13,30 – întâlnire de lucru la Asociația Comunităților Intermunicipale dintre râurile Minho și Lima

- Dl. Ruy Guerreiro – președintele Comunităților intermunicipale a prezentat asociația:
- cuprinde 10 municipii care administrează 2.000 ha și au 250.000 de locuitori;
  - în 2008 au adoptat Planul teritorial de dezvoltare la care s-a lucrat 8 luni, cu 24 de dezbateri publice și numeroase ședințe de lucru cu experți;
  - s-a realizat diagnosticul stării economice și sociale a zonei, au fost stabilite obiectivele și direcțiile strategice de acțiune, s-au alocat sumele necesare și s-a stabilit un calendar de implementare a măsurilor propuse;
  - s-a reușit încheierea unui contract prin care s-au delegat competențe regiunii de a gestiona direct o parte din finanțările europene atrase;
  - s-a creat o structură tehnică pentru a gestiona programele, formată din 8 membri (manager, manager financiar, 6 specialiști pe domenii prioritare);
  - această structură tehnică-evaluează candidaturile pentru accesarea programelor, evaluează cererile de finanțare și cererile de plată;

- aplică gestionarea electronică a programului, care poate fi vizualizată și de Bruxelles;
- există și un consiliu executiv format din toți primarii din asociație;
- lista obiectivelor este de 50 de ori mai mare decât puteau fi acoperite cu fonduri, dar s-a ajuns, în final, la un consens.

- 22.05.2010

Ora 10,00 – 17,00 – vizitarea orașelor Vigo și Santiago de Compostella din Spania

- 23.05.2010

- ora 4,15 – 5,15 – deplasare Viana do Castelo – Aeroportul din Porto
- ora 6,25 – placare de pe Aeroportul din Porto
- ora 10,00 – aterizare pe Aeroportul din Frankfurt - Germania
- ora 14,00 – plecare din Frankfurt
- ora 17,15 – aterizare pe Aeroportul Otopeni
- ora 18,00 – 20,00 - deplasare Otopeni - Slobozia

5. Modul de îndeplinire a obiectivelor study visit în Portugalia

Organizarea și desfășurarea unei study visit este o activitate cuprinsă în contractul de finanțare nerambursabilă nr. 30/2009, pentru implementarea proiectului cu titlul „**Document Strategic cu Scenarii de Dezvoltare Socio – Economică și Demografică a teritoriului județului Ialomița, pe perioada 2009 – 2013, cu orizont 2013 – 2020, realizarea Strategiei de dezvoltare a județului Ialomița**”, cod SMIS 2817.

Obiectivele vizitei de documentare, așa cum au fost definite în cererea de finanțare și în contractul de finanțare se referă la :

- a) desfășurarea unei study visit într-una din țările membre ale Uniunii Europene, într-o regiune cu specific asemănător județului Ialomița (preponderent agrar și agro-alimentar, asemănător ca număr populație, număr unități administrativ-teritoriale și altele);
- b) cunoașterea bunelor practici în realizarea și implementarea strategiilor de dezvoltare economico – socială;
- c) cunoașterea bunelor practici în atragerea fondurilor europene prin accesarea programelor finanțate din Fondurile Structurale ale Uniunii Europene;
- d) modalități de valorificare a potențialului zonal prin parteneriate și grupuri de acțiune locală pentru dezvoltare;
- e) aplicarea principiului descentralizării;
- f) modalități de susținere a politicilor de asistență socială;
- g) cunoașterea bunelor practici de punere în valoare a patrimoniului cultural, natural și istoric local și zonal;
- h) explorarea unor posibilități de networking și parteneriate cu regiunea vizitată;
- i) standardele europene de funcționare a administrației publice locale.

a) Desfășurarea study visit s-a făcut în Portugalia, țară membră a Uniunii Europene din anul 1986, într-o regiune cu specific asemănător județului Ialomița. Pentru comparație prezentăm câteva date statistice ale județului Ialomița și ale districtului Viana do Castelo:

Nr. crt.	Specificații	U.M.	Județul Ialomița	Districtul Viana do Castelo
1.	Denumirea administrativă		județ	district

2.	Suprafața totală	km.p.	4.453	2.255
3.	Populația	locuitori	290.563	250.273
4.	Densitatea populației	nr/km.p.	65	111
5.	Număr unități administrativ-teritoriale	număr	66	40
5.1.	d.c. - localități urbane	număr	7	10
5.2.	- rurale	număr	59	20
6.	Profil economic		agrar	agrar – turistic
7.	Număr consilieri	număr	30	9
8.	Grupuri politice	număr	4	6
9.	Durata mandatului	ani	4	4

Din analiza comparativă a datelor de mai sus, rezultă că primul dintre obiectivele vizitei de documentare a fost realizat, entitățile administrative având elemente de relativă asemănare, mai ales în ceea ce privește populația, numărul localităților urbane și, mai ales, profilul economic.

În ceea ce privește profilul economic al districtului Viana do Castelo este de precizat că zona este preponderent agrară, iar viticultura este ramura de bază a agriculturii, integrându-se în specificul cunoscutelor vinuri de Porto. Fiind o zonă de munte, situată în Nord-Vestul Portugaliei, suprafețele arabile sunt reduse, dar utilizarea lor este intensivă, neexistând practic terenuri nelucrate și obținându-se frecvent culturi duble. Pentru folosirea integrală a resurselor funciare, pe limita proprietăților private se cultivă viță de vie în sistem pergolă, iar în interiorul proprietății legume, porumb, furaje. Prin accesarea de fonduri europene au fost construite solarii pe suprafețe mari. Creșterea animalelor se face în sistem gospodăresc. De remarcat și faptul că zona rurală are un ridicat grad de urbanizare, dispunând de echipare tehnico-edilitară completă.

b) Cunoașterea bunelor practici în realizarea și implementarea strategiilor de dezvoltare economică – socială

Întâlnirile și discuțiile avute cu reprezentanții autorităților și ai unor instituții publice din districtul Viana do Castelo au relevat că:

- sunt elaborate strategii de dezvoltare economico-socială atât la nivel districtual, cât și municipal și zonal, precum și pe domenii de activitate, care răspund unor nevoi riguros identificate, dar să se și integreze în strategiile districtuale, provinciale și naționale;
- strategiile s-au concentrat pe modernizarea spațiului urban și a infrastructurii rutiere, punerea în valoare a resursei umane și a resurselor locale, aplicarea politicilor sociale care să asigure solidaritate locală în combaterea sărăciei și excluziunii sociale;
- strategiile de dezvoltare rurală a zonei au ca obiective dinamizarea satelor, diversificarea activităților economice pentru fixarea populației rurale, valorificarea potențialului unicii agriculturi (viticultura) și a silviculturii, dezvoltarea și diversificarea formelor turismului rural, promovarea solidarității sociale, ca bază a coeziunii teritoriale, garantarea accesului la rețeaua socială a populației vulnerabile, dinamizarea rețelei de asociații socioculturale și educative, îmbunătățirea calității vieții rurale, ca factor de dezvoltare socio-economică a zonei;
- aria de intervenție a strategiilor de dezvoltare rurală a vizat agricultura, turismul, ambientul, componenta socială referitoare la calitatea vieții;
- prin strategiile de dezvoltare locală sunt stabilite politici coerente de educație pentru tineri și adulți, dar și de formare profesională cu însușirea de competențe specifice pieței de muncă locală;
- la elaborarea strategiilor se realizează diagnosticul stării economice și sociale a

localității sau zonei, sunt stabilite obiectivele, direcțiile strategice de acțiune, alocarea sumelor necesare și calendarul de implementare a măsurilor propuse;

- au loc analize și intervenții operative de ajustare a obiectivelor strategice locale și reorientarea lor, pentru a se adapta la criza generală;

- în definitivarea listei obiectivelor strategice și a acțiunilor s-a ajuns, în final, la un consens, în condițiile în care acestea erau de 50 de ori mai mari decât puteau fi acoperite cu fonduri;

- ca experiență negativă este de amintit faptul că n-au fost diseminate consecvent și cu insistență informațiile despre obiectivele și acțiunile prioritare ale strategiilor aplicate.

c) Cunoașterea bunelor practici în atragerea fondurilor europene prin accesarea programelor finanțate din Fondurile Structurale ale Uniunii Europene

- există o experiență remarcabilă în atragerea fondurilor europene, mai mult de 50% din investițiile din districtul Viana do Castelo fiind realizate cu finanțare europeană, în sume care diferă de la an la an. Bani de la Comunitatea Europeană reprezintă dublul sumelor alocate din bugetul național și bugetele locale;

- s-a reușit încheierea unui contract prin care s-au delegat competențe regiunii de a gestiona direct o parte din finanțările europene atrase;

- s-au creat structuri tehnice pentru a gestiona cu profesionalism și eficiență programele și proiectele cu finanțare europeană;

- s-a înțeles la timp faptul că proiectele cu finanțare europeană nu sunt concurente între ele, ci comparabile sau complementare;

- opțiunea statului pentru finanțarea unor măsuri operative active care să sprijine învățământul profesional privat a însemnat și acțiuni strategice pentru ca programul operațional să cuprindă asemenea măsuri, strategia statului conjugându-se astfel cu interesul sectorului privat;

- cooperarea transnațională a fost considerată și rămâne o importantă oportunitate pentru accesarea unor programe cu finanțare europeană și extinderea rețelelor prin programul INTERREG.

d) Modalități de valorificare a potențialului zonal prin parteneriate și grupuri de acțiune locală pentru dezvoltare

- Asociațiile de Dezvoltare Rurală Integrată sunt modele de cooperare între diferite entități locale publice și private, de eficiență și profesionalism, de finanțare și gestionare la nivel local, de responsabilitate în luarea deciziilor ;

- Asociațiile de Dezvoltare Rurală Integrată au ca principal obiectiv elaborarea strategiilor de dezvoltare locală pentru valea râurilor Lima și Minho și de a mobiliza membrii asociației pentru realizarea priorităților strategice stabilite;

- Este de remarcat constituirea acestor Asociații de Dezvoltare Rurală Integrată (GAL) pe un areal întins, districtul Viana do Castelo fiind acoperit practic de doar două asociații- **ADRIL** și **ADRIMINHO**, fapt ce a creat posibilitatea concentrării eforturilor și o mai mare putere de decizie în administrarea fondurilor europene;

- Trebuie evidențiate structura largă a asocierii (municipiilor de pe valea râurilor Lima și Minho, instituții universitare, asociații ale agricultorilor, comercianților și industriașilor, asociații de animație turistică, școli profesionale, cooperative locale sau zonale și altele) și diversitatea activităților desfășurate (acordă asistență tehnică pentru proiectele ce se derulează cu fonduri europene, organizează târguri și expoziții de produse agricole, industriale și turistice, precum și piețe, canale de distribuție a acestora, asigură certificarea ISO a caselor turistice din rețea, contribuie la identificarea actorilor rurali din teritoriu, participă la luarea deciziilor la nivel local,

propune planuri de acțiune locală pentru dezvoltarea unei zone, constituie rețele de cooperare între zone și altele).

e) Aplicarea principiului descentralizării

- este într-o fază incipientă, doar descentralizarea din domeniul educației fiind mai avansată, în sensul trecerii școlilor publice în administrarea municipalităților (5 grupuri școlare la Viana do Castelo).

f) Modalități de susținere a politicilor de asistență socială

- solidaritatea locală în combaterea sărăciei și excluziunii sociale;
- aplicarea de metodologii de planificare integrată și conjugată a eforturilor de stabilire a priorităților strategice din domeniu;
- creșterea inițiativei și a cooperării între organismele publice și organizațiile private;
- crearea de rețele sociale și parteneriate, care au condus la creșterea participării membrilor rețelelor sociale la acțiuni și activități, a redus costurile și riscurile și a promovat schimbul de bune practici;
- este de reținut activitatea Centrului de Asistență Socială Integrată din Vila Praia de Âncora, care se adresează deopotrivă copiilor de la cele mai fragede vârste și până la persoanele vârstnice aflate în dificultate, precum și persoanelor cu dizabilități (copii și adulți) și cu o bogată ofertă de servicii specifică fiecărei categorii de vârstă și încadrării în grad de handicap;
- s-a creat Rețeaua Națională a Orașelor Sănătoase;
- municipalitatea asigură transportul, cazarea și un ajutor pentru masă pentru elevi;
- cultivarea voluntariatului în susținerea activităților și acțiunilor sociale.

g) Cunoașterea bunelor practici de punere în valoare a patrimoniului cultural, natural și istoric local și zonal

- coerența programelor de promovare și valorificare turistică a zonei, în care turismul este înțeles ca o resursă de dezvoltare locală și zonală, iar oferta turistică rurală trebuie să fie completă și să se încadreze în specificitatea, tipologia și caracteristicile zonei;
- recuperarea satelor și fixarea populației rurale, prin proiecte de arhitectură care vizează reabilitarea unor case, pregătirea lor pentru a intra în rețelele turistice și asigurarea unui produs turistic complet;
- integrarea rețelelor locale de turism în rețelele naționale de turism din mediul rural, iar acestea în rețelele europene: „Europa tradițiilor” și „Sate și tradiții”;
- rețeaua SOLARES este un brand creat de o asociație de dezvoltare rurală, care, împreună cu un centru de promovare a turismului din zonă, asigură promovarea turismului rural local în toate rețelele turistice;
- se remarcă preocuparea de a crea branduri locale : „Solares”, „Vinul verde”, „Drumul vinului verde”;
- trebuie evidențiate acțiunile de recuperare și refacere a centrelor și locurilor istorice, de punere în valoare a potențialului natural, de reconversie majoră de la activitățile tradiționale la activitățile moderne, de a valorifica resursele de energie eoliană în toate zonele pretabile;
- există preocupare pentru dezvoltarea și diversificarea activităților culturale și a bazei materiale aferente (muzee, centre culturale, școli), pentru o parte din ele fiind accesate fonduri europene nerambursabile.

h) Explorarea unor posibilități de networking și parteneriate cu regiunea vizitată

Stabilirea unor relații de colaborare cu unități administrativ-teritoriale din străinătate este un atribut legal al autorității publice și un demers necesar pentru documentare și schimb de experiență

pe teme referitoare la rolul, competențele și responsabilitățile autorităților administrației publice din diferite țări ale Uniunii Europene, ca etapă a integrării europene și a construcției unei Europe lărgite.

În acest context au fost antamate discuții pentru:

- organizarea unor vizite oficiale a delegațiilor unor Camere municipale din district (Viana do Castelo și Arcos de Valdevez) în județul Ialomița, în toamna 2010;
- organizarea unor viitoare întâlniri între reprezentanții asociației oamenilor de afaceri care să identifice oportunitățile de afaceri și posibilele colaborări în domeniul energiei regenerabile, turismului și agriculturii;
- analiza condițiilor și modalităților de participare a localităților urbane din Ialomița la proiectul „Rețeaua Orașelor Sănătoase”;
- promovarea unor acțiuni comune de colaborare în domeniul asistenței sociale, pentru relevarea bunelor practici și promovării unor proiecte;
- crearea unor parteneriate care să asigure accesarea fondurilor structurale europene prin proiecte în cooperare internațională;

i) Standardele europene de funcționare a administrației publice locale

Vizita de documentare în districtul Viana do Castelo a prilejuit și realizarea unui schimb de experiență privind standardele europene de funcționare a administrației publice locale.

Din acest punct de vedere sunt de reliefat următoarele aspecte:

- aplicarea strategiilor de dezvoltare economică și socială, în care viziunea strategică trebuie să fie clară, cu obiective realiste și realizabile;
- există două tipuri de planificare: planul plurianual de investiții și planul activităților municipale, iar pentru fiecare activitate există un plan de acțiune și un colectiv de lucru multi și interdisciplinar;
- funcționarea principiului solidarității și al coeziunii teritoriale (cine crează mai multă bogăție să transfere un anumit procent către localitățile mai sărace);
- elaborarea și executarea bugetului pe priorități și aplicarea planificării bugetare multianuale (pe 4 ani);
- structuri deliberative și executive ale Camerelor municipale reduse ca număr, dar eficiente ca activitate.

6. Decontul activității 12. Desfășurare study visit

În conformitate cu prevederile bugetului aferent contractului de finanțare nerambursabilă nr. 30/2009, pentru implementarea proiectului cu titlul „Document Strategic cu Scenarii de Dezvoltare Socio – Economică și Demografică a teritoriului județului Ialomița, pe perioada 2009 – 2013, cu orizont 2013 – 2020, realizarea Strategiei de dezvoltare a județului Ialomița ”, cod SMIS 2817, cu modificările și completările ulterioare, pentru activitatea 12 – Desfășurare study visit a fost prevăzută suma totală de 53.250 lei, din care: 22.050 lei cheltuieli pentru servicii de cazare, 22.560 lei cheltuieli pentru servicii transport și 8.640 lei cheltuieli pentru diurnă.

Decontul activității 12. Desfășurare study visit se prezintă astfel:

Nr. crt.	Denumire cheltuială	Prevederi bugetare- lei	Cheltuieli efective- lei	Diferențe lei
1.	Cheltuieli pentru servicii de cazare	22.050,00	21.653,82	- 396,18
2.	Cheltuieli pentru servicii transport	22.560,00	22.069,73	- 490,27

3.	Diurna	8.640,00	8.640,00	-
	Total	53.250,00	52.363,55	- 886,45

Analiza executării bugetului activității 12. Desfășurare study visit arată că, atât pe total, cât și pe articole de cheltuieli au fost respectate prevederile din contractul de finanțare, cu înregistrarea unui disponibil de 886,45 lei.

De asemenea, facem mențiunea că raportarea nivelului acestor cheltuieli la prevederile Hotărârii de Guvern nr. 518/1995 privind unele drepturi și obligații ale personalului român trimis în străinătate pentru îndeplinirea unor misiuni cu caracter temporar, cu modificările și completările ulterioare, arată că decontul misiunii temporare în străinătate este cu mult mai mic. Astfel, sumele acordate pentru diurnă sunt cu 3.126 lei mai mici, iar cele pentru cazare cu 25.532 lei mai mici.

Conducerea operativă a Consiliului Județean Ialomița și echipa de implementare a proiectului cu titlul „Document Strategic cu Scenarii de Dezvoltare Socio – Economică și Demografică a teritoriului județului Ialomița, pe perioada 2009 – 2013, cu orizont 2013 – 2020, realizarea Strategiei de dezvoltare a județului Ialomița ”, cod SMIS 2817, cu modificările și completările ulterioare au apreciat că nu este nevoie să se propună modificarea bugetului alocat prin contractul de finanțare nr. 30/2009, iar cheltuielile angajate să se încadreze în prevederile bugetului proiectului.

7. Alte precizări

Aplicarea regulilor de protocol pentru desfășurarea unor vizite de documentare în străinătate, a însemnat și oferirea de materiale promoționale unor persoane oficiale care reprezentau autoritățile și instituțiile publice din localitățile districtului Viana do Castelo vizitate. Au fost înmânate 20 de seturi de materiale promoționale despre județul Ialomița (albumul “Ialomița - 12 obiective istorice, culturale și turistice”, broșura “Ialomița – prezentare generală”, filmul “Ialomița – timpuri și anotimpuri”, pliantul proiectului, CD cu Doina Bărăganului și Festivalul “Ion Albeșteanu”), însoțite de obiecte de artizanat românesc.

În același timp, gazdele au oferit materiale promoționale specifice fiecărei autorități și instituții publice vizitate (albume, broșuri, pliante, hărți, CD etc.), un set din aceste materiale aflându-se la Punctul de informare și documentare al Consiliului Județean Ialomița, pentru consultare.

Vasile Silvian CIUPERCĂ

Ioan MARTIN

Ilie CIOACĂ

Cezar Gheorghe VÂLCAN

Mariana CODLEANU

Niculina NEGOIȚĂ

Paul MARCU

Iulian Grigori DOGARU

Doina ROȘCA